

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: a) O. Ch.
e. č. X
st. přísl. X
t. č. pobytem X
b) A. Ch.
e. č. X
st. přísl. X
t. č. pobytem X

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2019, č. j. OAM-779/ZA-ZA11-ZA21-2019,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobkyně **n e m a j í p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobkyně a) a b) brojily proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2019, č. j. OAM-779/ZA-

ZA11-ZA21-2019, e. č. X, X (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byla jejich žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč postupoval podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou zamítl. Konkrétně žalovaný uvedl, že žalobkyně jsou státní občanky Ukrajiny, která je na základě příslušného prováděcího právního předpisu považována za bezpečnou zemi původu, a to s výjimkou Luhanské a Doněcké oblasti, ze kterých první žalobkyně nepochází.
3. Kromě toho žalovaný vycházel z opatřených informací o zemi původu, ze kterých mimo jiné vyplývá, že na území Ukrajiny nedochází k soustavnému pronásledování ani k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení. Stejně tak nelze podle žalovaného hovořit o tom, že by byly navracené osoby obecně ohroženy svévolným násilím v důsledku ozbrojeného konfliktu. Přestože na Ukrajině může docházet k excesům či jednotlivým případům zneužití pravomoci osob vykonávajících veřejnou moc, nejedná se o systematický jev.
4. V současné době navíc na území daného státu působí řada mezinárodních a nevládních organizací, které spolupracují s úřadem ombudsmana. Stejně tak na Ukrajině funguje Státní úřad pro vyšetřování trestných činů příslušníků orgánů veřejné moci. Ozbrojený konflikt se poté koncentruje pouze na okolí tzv. linie dotyku. Zakarpatská oblast, ze které první žalobkyně pochází, je zcela pod kontrolou centrální vlády.
5. Pokud se jedná o tvrzení první žalobkyně, že jí po internetu vyhrožovala její sestra zabitím, pakliže se na Ukrajinu navrátí, a to z důvodu jejího partnerského vztahu s občanem Ruské federace, žalovaný zdůraznil, že první žalobkyně má možnost využít právních prostředků ochrany v domovském státě.
6. Na policii se však první žalobkyně neobrátila, přestože tuto možnost potvrdila. Současně uvedla, že neměla v minulosti s policií nebo jinými orgány veřejné moci žádné problémy a nebyla ani politicky aktivní. První žalobkyně tedy podle žalovaného neprokázala, že by ve vztahu k ní a její nezletilé dceři nebylo možné považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu. První žalobkyně ostatně na českém a slovenském území pobývala již od roku 2008, pročez jí nic nebrání v tom, aby sobě a svojí dceři legalizovala pobyt v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

III. Žaloba

7. V žalobě bylo nejprve v obecné rovině namítáno, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci a neopatřil si dostatek aktuálních informací o zemi původu. Napadené rozhodnutí je navíc nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. V této souvislosti žalobkyně namítaly, že žalovaný založil své rozhodnutí pouze na dvou

informacích o zemi původu, který si sám vydal, což je v rozporu se zákonným požadavkem na obstarání dotčených podkladů z různých zdrojů.

8. Ve vztahu k namítanému ohrožení první žalobkyně ze strany její sestry pak bylo v žalobě uvedeno, že žalovaný sice odkázal na možnost využití právních prostředků ochrany na Ukrajině, ale již se nezabýval tím, zda jsou pro první žalobkyně skutečně dostupné. Jedná se tak o formální postup, který je v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Kromě toho žalovaný nezohlednil skutečnost, že první žalobkyně je jako matka dítěte ve věku kojence zranitelnou osobou, přičemž její nucené vycestování do vlasti může mít za následek nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života, resp. bude v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, jehož nerušený vývoj může být vycestováním ohrožen. Partner žalobkyně a otec jejího dítěte má navíc ruské státní občanství, což mu společný pobyt na Ukrajině znemožňuje.
9. Z těchto důvodů žalobkyně navrhly, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Co se týče uplatněných námitek, žalovaný k tomu doplnil, že skutkový stav byl spolehlivě zjištěn, a to na základě aktuálních zpráv o zemi původu. Za stěžejní žalovaný považoval skutečnost, že první žalobkyně neprokázala, že v jejím případě nelze Ukrajinu považovat v rozporu s vyhláškou č. 328/2015 Sb. za bezpečnou zemi původu, protože byly zákonné podmínky pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné splněny.
11. Žalovaný se pak v napadeném rozhodnutí dostatečně zabýval argumenty první žalobkyně ohledně výhružek po internetu, které od své sestry obdržela. Podle názoru žalovaného může první žalobkyně uvedené problémy řešit po návratu do vlasti za pomoci příslušných orgánů veřejné moci. Z jejích tvrzení ostatně nevyplývá, že by jí byla tato forma právní ochrany již v minulosti odepřena, popř. že by jí z určitých důvodů neměla být poskytnuta v budoucnu. Žalovaný proto uzavřel, že Ukrajina je pro první žalobkyni a její dceru bezpečnou zemí původu, přičemž tento závěr (stejně jako neobjektivnost opatřených informací) nebyl věrohodně zpochybněn.
12. Na základě výše uvedeného žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Správní spis

13. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 4. 9. 2019.
14. V rámci provedeného pohovoru první žalobkyně k dotazům správního orgánu mimo jiné uvedla, že v České republice má kamarády a její partner a otec společného (v rozhodné době ještě nenarozeného) dítěte S. M. zde vykonává trest odnětí svobody. Na Ukrajině žijí rodiče první žalobkyně, její sestra a babička. První žalobkyně byla naposledy na Ukrajině v roce 2008. Nikdy tam neměla žádné problémy s policií nebo

jinými orgány veřejné moci. V České republice jí bylo uloženo správní vyhoštění, a to v roce 2015.

15. K dotazu žalovaného pak první žalobkyně upřesnila, že jí sestra vyhrožuje od května roku 2019 přes sociální síť, a to proto, že čeká dítě s mužem ruské národnosti. Naposledy ji viděla před 10 lety. Podle informací první žalobkyně její sestra v roce 2014 odešla bojovat jako dobrovolnice do ukrajinské armády. Pokud by první žalobkyně její chování nahlásila na policii, ta by jí nebyla schopna poskytnout nepřetržitou ochranu. Její sestra je navíc považována za hrdinku, protože bojovala ve východních oblastech Ukrajiny. Přesídlení do jiných částí země první žalobkyně vyloučila, protože tam nikoho nemá. Chce zůstat spolu se svým partnerem a dítětem v České republice.
16. Za účelem vydání rozhodnutí o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany byla do správního spisu založena Informace OAMP ze dne 25. 4. 2019 – Ukrajina – Situace v zemi a Informace OAMP ze dne 15. 7. 2019 – Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu. Žalobkyně byla s těmito podklady seznámena, jak vyplývá z protokolu ze dne 16. 9. 2019, který je součástí spisové dokumentace. Současně doložila kopie výhružných krátkých textových zpráv (SMS) v cizím jazyce, které od své sestry obdržela. K tomu první žalobkyni doplnila, že jí sestra měla vyhrožovat tím, že přátelé z „Pravého sektoru“ s ní a jejím dítětem zatočí, pokud se na Ukrajině ukáže. Údajně si je najde také v České republice.
17. Součástí správního spisu je rovněž záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 2. 10. 2019, kterou první žalobkyně podala za svoji nezletilou dceru žalobkyni b). Dcera je ukrajinské státní příslušnosti se narodila dne 19. 9. 2019, jak vyplývá rovněž z čestného prohlášení o totožnosti učiněného první žalobkyní ze dne 2. 10. 2019 a propouštěcí zprávy novorozeneckého oddělení Nemocnice Ivančice ze dne 24. 9. 2019. V této souvislosti byl s první žalobkyní jako zákonným zástupcem proveden dne 2. 10. 2019 druhý pohovor k podané žádosti, během kterého zejména uvedla, že se z již uvedených důvodů bojí o život svého dítěte, pokud se bude muset vrátit na Ukrajinu. S rodiči na Ukrajině už deset let nekomunikuje. Chce zůstat a žít v ČR.
18. Po opětovném seznámení první žalobkyně s podklady pro rozhodnutí dne 3. 10. 2019 bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

19. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
20. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
21. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o

společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).

22. Žaloba **není důvodná**.

23. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný v řízení dostatečně nezjistil skutkový stav věci, neboť neobstatal dostatek aktuálních informací o zemi původu, přičemž na jejich základě řádně nezdůvodnil svůj závěr o tom, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je zjevně nedůvodná. Zejména žalobkyně argumentovaly tím, že žalovaný pouze odkázal na existenci právní prostředků v zemi původu, aniž by posoudil, zda jsou v případě první žalobkyně skutečně dostupné. Stejně tak nezohlednil hrozící zásah do soukromého a rodinného života, včetně nejlepšího zájmu dcery první žalobkyně, která je novorozencem.

24. Krajský soud předně uvádí, že žalovaný považoval podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“* Ve třetím odstavci daného ustanovení je dále uvedeno, že: *„Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“*

25. V této souvislosti je v ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu stanoveno, že bezpečnou zemí původu se rozumí: *„stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.“*

26. Základem vnitrostátního konceptu tzv. bezpečných zemí původu je právní úprava obsažená v již uvedené procedurální směrnici, která umožňuje členským státům uplatňovat domněnku, že země původu je pro žadatele o mezinárodní ochranu bezpečná, pakliže není v konkrétním případě prokázán opak. V této souvislosti mohou členské státy přistupovat k vymezení bezpečných zemí původu buďto případ od případu, nebo mohou přijmout seznam všech zemí, které považují pro účely řízení ve věci mezinárodní ochrany za bezpečné (viz body 40, 42 a 46 preambule procedurální směrnice).

27. V České republice je uplatňován druhý z uvedených přístupů, neboť byla v souladu s ust. § 86 odst. 4 zákona o azylu přijata vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, která

- v ust. § 2 bodu 24. označuje za bezpečnou zemi původu rovněž Ukrajinu, a to s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.
28. S ohledem na skutečnost, že první žalobkyně pochází ze Zakarpatské oblasti, která je zcela pod kontrolou centrální vlády, je možné ji na základě dotčené právní úpravy považovat za žadatele o mezinárodní ochranu pocházejícího ze země, která je pro něj bezpečná. V tomto ohledu lze přisvědčit žalovanému v tom, že je to právě první žalobkyně, která je povinna tvrdit a dokazovat rozhodné okolnosti svědčící o tom, že jinak uplatňovaná domněnka pojetí Ukrajiny jako bezpečné země je v jejím případě vyvrácena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).
29. Z toho důvodu nelze nezákonnost napadeného rozhodnutí dovozovat z toho, že ve správním spisu jsou založeny pouze dvě aktuální informace o zemi původu, které byly navíc zpracovány příslušným odborem Ministerstva vnitra ČR. Ačkoliv dané informace v zásadě neobsahují podrobnější vymezení ukrajinského systému právních prostředků ochrany jednotlivce ve vztahu k činnosti orgánů veřejné moci, je možné v kontextu zařazení Ukrajiny na seznam bezpečných zemí původu předpokládat, že takový systém (včetně opravných prostředků) existuje a je obyvatelům daného státu dostupný, byť může v jednotlivých případech docházet k excesům.
30. K obdobnému závěru ostatně ve vztahu k fungování právního systému na Ukrajině dospěl také Nejvyšší správní soud, když například ve svém rozsudku ze dne 1. 6. 2017, č. j. 9 Azs 14/2017 – 30, uvedl, že: „*pokud nebyl stěžovatel spokojen s postupem policie, případně s její nečinností, měl se obrátit na nadřízené orgány, což neučinil. Ze zprávy Freedom House, na kterou je odkázáno v kasační stížnosti, plyne, že otázka fungování právního státu je v ní rozebírána pouze ve vztahu ke kauzám s politickým kontextem. Nevyplývá z ní, jako ostatně z žádné zprávy doložené ve správním spisu, že by k ovlivňování justice docházelo ve spojení běžnými kriminálními kauzami, které nikterak s politickými otázkami nesouvisí.*“
31. V nyní projednávané věci však žalobkyně výše uvedenou domněnku nevyvrátila, neboť podání své žádosti odůvodnila v podstatě pouze tím, že jí má být od roku 2019 po internetu vyhrožováno ze strany její sestry, a to z důvodu toho, že je v partnerském vztahu s občanem Ruské federace, který je navíc otcem jejího dítěte (druhá žalobkyně). Uvedené skutečnosti žalobkyně doložila toliko kopií zpráv v ukrajinštině, které od své sestry obdržela. Tyto zprávy žalovaný akceptoval mezi podklady pro rozhodnutí a dokládají, že mezi oběma sestrami nepanuje atmosféra porozumění, ale bez znalosti bližšího kontextu jejich osobních vazeb z nich nelze bez dalšího dovozovat reálné nebezpečí ve vztahu k osobám obou žalobkyň.
32. V této souvislosti však první žalobkyně připustila, že by se v zemi původu mohla obrátit na příslušné policejní orgány. Argumentovala pouze tím, že by jí nebyly schopny poskytnout nepřetržitou ochranu, přičemž její sestra je sice soukromou osobou, ale má být z důvodů účasti na ozbrojeném konfliktu ve východní části země považována za hrdinku. Takovou argumentaci krajský soud stejně jako žalovaný nepovažuje samu o sobě za dostatečné vyvrácení domněnky pojetí Ukrajiny jako bezpečné země původu, a to včetně souvisejícího dodržování mezinárodní smluv o

lidských právech a základních svobodách, popř. norem týkajících se účinných opravných prostředků.

33. Krajský soud opětovně zdůrazňuje, že vyvrácení domněnky bezpečné země zatěžuje v daném případě primárně první žalobkyni, která usiluje o udělení azylu či mezinárodní ochrany. V souladu s ust. § 16 odst. 3 pak žalovaný nepostupoval v rozporu se zákonem, pakliže se blíže nezabýval tím, zda jsou v případě návratu žalobkyň na Ukrajinu dány důvodné obavy z hrozby pronásledování nebo skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 12 a ust. § 14a zákona o azylu.
34. Pouze nad rámec uvedeno krajský soud dodává, že namítané porušení práva na ochranu soukromého a rodinného života je možné považovat za azylově relevantní pouze ve výjimečných případech. Obecně je třeba vycházet z toho, že se jedná o právo relativní povahy, které může být za účelem ochrany jiných práv individuální povahy nebo veřejných zájmů omezeno, pakliže je dodržen požadavek přiměřenosti. Zohledňována navíc musí být skutečnost, zda soukromý a rodinný život může být realizován v zemi původu žadatele, a to v kontextu individuálních okolností případu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2018, č. j. 6 Azs 207/2017 – 47).
35. V tomto ohledu je vhodné připomenout, že první žalobkyně je dospělou a zdravou osobou, která má na Ukrajině rodiče a ostatní rodinné příslušníky. Nelze tedy vycházet z toho, že by se stala v případě návratu do vlasti zcela bezprizorní, popř. že by si nemohla rovněž za pomoci své rodiny zajistit podmínky pro další vedení důstojného života. V této souvislosti krajský soud samozřejmě neopomenul, že dceři první žalobkyně, která se během řízení ve věci mezinárodní ochrany narodila, rovněž nebyla mezinárodní ochrana udělena. S ohledem na její nízký věk a ukrajinskou státní příslušnost však zdejší soud nesdílí názor první žalobkyně, že by byla její případná integrace do ukrajinské společnosti zásadně ztížena.
36. Přestože je partner první žalobkyně a manžel jejího dítěte občanem Ruské federace, krajskému soudu není rovněž zřejmé, z jakého důvodu by mělo být bez dalšího vyloučeno, aby za nimi na Ukrajinu v budoucnu přicestoval. Vyloučit samozřejmě nelze ani společné uskutečňování soukromého a rodinného života na území Ruské federace, jak první žalobkyně naznačila, popř. také v České republice, avšak na základě získání některého druhu pobytového oprávnění, jak ostatně první žalobkyně již v minulosti učinila.

VII. Závěr a náklady řízení

37. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
38. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšné žalobkyně nemají právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 19. února 2021

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.